

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Житомирської обласної військової
адміністрації

29.12.2022 № 391

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПІДГОТОВКИ НАСЕЛЕННЯ ДО ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Підготовка працівників на підприємствах, в установах та організаціях до дій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, залежно від ступеня їх участі у виконанні завдань цивільного захисту, проводилася у відповідності з розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 16.12.2021 № 709 «Про основні заходи цивільного захисту області на 2022 рік».

У ході реалізації завдань ЦЗ області необхідно забезпечити принцип обов'язковості навчання у сфері цивільного захисту всіх категорій керівників, посадових осіб і фахівців, на які поширюється дія законів у сфері цивільного захисту, навчання діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Із метою реалізації положень Кодексу цивільного захисту України постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 затверджено Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (далі – Порядок здійснення навчання населення).

Керуючись вимогами статті 40 Кодексу цивільного захисту України і пункту 7 Порядку здійснення навчання населення, рекомендуємо:

1. Керівникам ланок, субланок територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту місцевих військових адміністрацій, органам місцевого самоврядування:

видати організаційно-методичні вказівки щодо навчання працівників та організувати контроль за їх виконанням;

визначити обсяги замовлення і надати заявки для затвердження планів комплектування слухачами навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності області на 2024 рік;

організувати проходження навчання з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки посадових осіб місцевих військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління;

забезпечити контроль за ходом і якістю підготовки територіальних спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту та їх готовності до дій за призначенням;

розробити і затвердити на районному та місцевому рівнях плани-графіки надання навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності освітніх послуг підприємствам, установам, організаціям з підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань;

на засіданнях комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій розглянути хід реалізації програм захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у частині удосконалення складових системи навчання працівників;

визначити конкретні заходи з підтримання і подальшого вдосконалення навчально-матеріальної бази для підготовки працівників, щорічного придбання та оновлення навчальної літератури та навчальних посібників (відео, аудіо, друкованих) за тематикою цивільного захисту;

спланувати та провести збори з керівним складом ланок територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту щодо підсумків виконання основних заходів із навчання працівників за минулий рік та визначення завдань на наступний навчальний рік у системі цивільного захисту.

2. Рекомендувати керівникам підприємств, установ та організацій - суб'єктам забезпечення цивільного захисту:

1) Організувати навчання працівників безпосередньо на підприємствах, в установах, організаціях і на договірній основі в Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Житомирської області.

2) Здійснювати навчання працівників безпосередньо на підприємствах, в установах, організаціях шляхом курсового та індивідуального навчання за програмами підготовки працівників, перелік і основний зміст яких визначено Порядком здійснення навчання населення.

Навчальні групи працівників із курсового навчання утворити у складі спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту та органів управління ними, з індивідуального навчання - по структурних підрозділах підприємств, установ та організацій.

Призначити своїм наказом керівників цих груп і забезпечити проходження ними спеціальної підготовки в Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Житомирської області.

До проведення занять з надання домедичної допомоги залучити медичних працівників підприємств, установ та організацій.

При організації індивідуального навчання забезпечити кожного працівника матеріалами, що містять опис тем програм підготовки працівників, а також довести до них порядок надання індивідуальних та групових консультацій з керівниками навчальних груп.

Із працівниками підприємств, установ та організацій після призначення і за місцем роботи проводити інструктажі з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях відповідно до програм підготовки працівників і діючих на підприємстві, в установі та організації правил, інструкцій, планів реагування на надзвичайні ситуації, інших нормативно-правових актів із питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки.

Програми для проведення вступного, первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів повинні бути затверджені керівником підприємства, установи та організації після узгодження їх змісту з територіальним органом ДСНС України.

При прийнятті на роботу працівників робітничих спеціальностей, зайнятих на роботах із підвищеною пожежною небезпекою, здійснювати попереднє навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму.

Програма повинна бути розроблена підприємством, установою та організацією або іншим суб'єктом господарювання, що здійснює навчання з пожежно-технічного мінімуму, та затверджена їх керівником за погодженням з територіальним органом управління ДСНС України.

У подальшому перевірку знань таких працівників проводити щороку комісією з перевірки знань з питань пожежної безпеки підприємства, установи та організації. Перелік питань для перевірки знань з пожежної безпеки та склад комісії затвердити відповідними наказами керівника підприємства, установи, організації та забезпечити проходження членами комісії навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки у Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності області.

3) Здійснювати підвищення рівня знань та отримання практичних навичок щодо дій у надзвичайних ситуаціях на практичних заняттях у ході проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту з періодичністю, визначеною постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту».

Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту зі спеціалізованими службами і формуваннями цивільного захисту та органу управління ними (спеціальні тренування) проводити щороку тривалістю від 4 до 8 годин на підприємствах, в установах та організаціях, які в установленому порядку створили такі служби і формування.

Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту у перший рік трирічного періоду об'єктової підготовки проводити як роздільні, за планами і під керівництвом відповідних керівників спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту та органу управління ними.

На другий рік для відпрацювання взаємодії між ними та досягнення злагодженості дій із ліквідації наслідків надзвичайної ситуації провести спільні тренування під керівництвом особи, яка у разі надзвичайної ситуації виконує на підприємстві, в установі та організації функції керівника робіт із ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

На третій рік спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту планувати та проводити відповідно до задуму та строків проведення на підприємствах, в установах та організаціях спеціального об'єктового навчання.

У навчальних закладах, а також у лікувальних установах із стаціонаром, будинках для людей похилого віку та осіб з інвалідністю, санаторіях і закладах відпочинку, культурно-просвітніх та видовищних закладах, критих спортивних будівлях і спорудах, готелях, торгових підприємствах (два поверхи й вище) та інших аналогічних за призначенням об'єктах із масовим перебуванням людей такі протипожежні тренування проводити як тренування з евакуації людей з елементами пожежогасіння.

На завершальному етапі трирічного циклу об'єктової підготовки

працівників із цивільного захисту, з метою визначення в цілому готовності підприємства, установи та організації до реалізації планів реагування на надзвичайні ситуації, локалізації та ліквідації аварій, цивільного захисту на особливий період, проводити спеціальні об'єктові навчання з питань цивільного захисту.

На підприємствах, в установах та організаціях з чисельністю працюючих 50 осіб і менше, а також у навчальних закладах, незалежно від чисельності працюючих, замість спеціального об'єктового навчання щороку проводити тривалістю до 8 годин тренування персоналу підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях (об'єктові тренування).

Об'єктові тренування з працівниками у дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах проводити під час Тижня безпеки дитини та Дня цивільного захисту.

Графіки проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань щороку затверджуються керівником підприємства, установи, організації та узгоджуються з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та територіальними органами ДСНС України.

4) Забезпечити підготовку осіб керівного складу та фахівців згідно з Переліком категорій осіб, які підлягають навчанню у сфері цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту» (зі змінами) за функціональними програмами навчання у сфері цивільного захисту в Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Житомирської області, а також в Інституті державного управління у сфері цивільного захисту.

5) Забезпечити ведення документації з питань організації навчання працюючого населення (переліки навчальних груп, осіб керівного складу і фахівців, які підлягають у 2023 році навчанню у сфері цивільного захисту, та посадових осіб, які проходять навчання та перевірку знань із питань пожежної безпеки, робочі навчальні плани і програми, розклади занять, графіки консультацій, журнали навчання, плани підготовки і проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань тощо).

6) Обладнати в кожному окремо розташованому структурному підрозділі підприємства, установи та організації інформаційно-довідковий куточок із питань цивільного захисту та здійснювати його наповнення навчальними посібниками і натурними зразками, передбаченими загальною програмою підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях.

Інформація та повідомлення на стендах, схемах інформаційно-довідкового куточку повинні відповідати наявним можливостям та ресурсам підприємства, установи, організації з протидії небезпечним факторам, що передбачені об'єктовим планом реагування на надзвичайні ситуації, а її зміст узгоджений з територіальним органом ДСНС України, у разі потреби, з відповідним органом місцевого самоврядування.

7) Ужити заходів щодо удосконалення матеріально-технічної бази з підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях шляхом виділення в навчальних цілях ділянок, споруд, приміщень для обладнання в них навчальних містечок, пунктів, класів тощо.

8) Пропаганду знань та інформаційно-просвітницьку роботу серед населення з питань захисту та дій у НС спрямувати на підготовку населення до дій при виникненні небезпечних ситуацій, зокрема у зимовий період, можливій паводковій ситуації, поведінці на воді, дотриманні правил пожежної безпеки, санітарно-гігієнічних норм, виникненні епідемії, епізоотії, отруєнь тощо.

Здійснювати роз'яснювальну роботу з населенням через усі наявні засоби масової інформації, друковані видання, навчально-консультаційні та консультаційні пункти. Звернути увагу на населення, яке проживає поряд з потенційно небезпечними об'єктами.

3. Районним військовим адміністраціям, рекомендувати міським, селищним, сільським радам:

розробити на основі організаційно-методичних вказівок із підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях місцеві організаційно-методичні вказівки на 2023 рік відповідно до своїх повноважень та забезпечити подання інформації про хід їх виконання згідно з вимогами Табеля термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту;

спланувати та провести огляд-конкурс на кращу навчально-матеріальну базу з ЦЗ серед підприємств, установ, організацій та кращий консультаційний пункт (до 06 жовтня 2023 року).

Щокварталу до Департаменту з питань цивільного захисту населення та оборонної роботи обласної військової адміністрації:

подавати письмову доповідь про хід виконання плану комплектування Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Житомирської області, плану-графіка проведення навчань та тренувань з відповідним аналізом та пропозиціями;

інформувати про проведену роз'яснювальну роботу серед населення, надсилати копії матеріалів, надрукованих у засобах масової інформації.

Підсумкові доповіді про стан підготовки керівного складу, формувань ЦЗ, населення до дій у НС подавати до 05 червня та 05 грудня за формами 7/1 НН Табелю термінових та строкових донесень.

Після проведення огляду конкурсу на кращу навчально-матеріальну базу і консультаційний пункт інформувати про результати їх проведення.

Копії організаційно-методичних вказівок щодо навчання населення захисту і діям у НС, графік проведення навчань та тренувань, план роботи з пропаганди знань у сфері захисту населення і територій від НС подати до 16 січня 2023 року.

Директор Департаменту
з питань цивільного захисту
населення та оборонної роботи
обласної військової адміністрації

Сергій БЕЗНОСЮК